

Eysturoyartunnin fær 240 milliónir úr landskassanum

Mótstriðandi löggáva á økinum ger, at felagið sum ger Eysturoyartunnin fær alt sítt meirvirðisgjald endurrindað, samstundis sum felagið sleppur undan at krevja inn meirvirðisgjald av síni inntøku

Samsvar er ikki millum löggávuverkið undir Eysturoyartunnlinum og lógina um meirvirðisgjald. Lógaruppskotið, sum Kári P. Højgaard, landsstýrismaður í innlendismálum, hevur lagt fyri løgtingið, byggir á lögtingslóg nr. 53 frá 26. mai 2010 um einkarætt til at byggja, reka og fígga undirsjóvar-tunnil undir Skálafjørð og Tangafjørð. Tann lógin hevur eina greiða áseting um, hvussu meirvirðisgjald skal avroknast av hesum virksemi. Í stuttum sigur lógin, at tann sum ger tunnlin, hevur fulla mvg-skyldu báðar vegir. Sambært lógini hevur felagið rætt til at fáa endurrindað meirvirðisgjaldið av allari íløguni í tunnlin. Og felagið hevur eisini skyldu at krevja meirvirðisgjald av tunnils-gjaldinum.

Í lógaruppskotinum hjá Kára P. Højgaard er eingin broyting til hesa lógaráseting um meirvirðisgjald. Og tí er hon framvegis galdandi, um so er at lógaruppskotið hjá Kára P. Højgaard verður samtykt.

Harvið skuldi verið slóðað fyri, at privata tunnilsfelagið kemur at virka sum eitt hvørt annað felag, ið roknar meirvirðisgjald bæði inngangandi og útgangandi. Men soleiðis er kortini ikki.

Tí henda áseting í tunnils-lógini gongur beint ímóti lógini um meirvirðisgjald. Mvg-lógin er upprunaliga frá 1992, men er síðani broytt 34 ferðir. Ein av hesum broytingum varð gjørd í november 2002,

og tað er henda broytingin, sum stríðir ímóti tunnils-lógini. Tá var nevniliga samtykt at frítaka gjald fyri ferðing og flutning gjøgnum tunnlar fyri meirvirðisgjald. Løgtingið samtykti við øðrum orðum, at tú skal ikki rinda meirvirðisgjald fyri at koyra gjøgnum ein tunnill. Undantakið í mvg-lógini varð gjørt við greiðari tilvísing til Vágatunnin, sum lat upp fyri almennari ferðslu í desember sama árið.

Andsøgnin

Sambært Eyðuni Mørkøre er Taks ikki eftirspurt, hvørki tá tunnilslógin varð samtykt í mai 2010 ella tá landsstýrismaðurin herfyri bar sítt dagfórda lógaruppskot um Eysturoyartunnin í løgtingið.

Stjórin hevur tó eitt greitt svar, tá vit spyrja hann um samanfallið millum nevndu lógargreinar, ávikavist í tunnilslógini og mvg-lógini.

- Ja, her kemur tú í ta støðu, at eitt felag hevur rætt til endurrindan av útgangandi mvg, samstundis sum felagið er frítikið fyri at krevja mvg av sínari sølu, staðfestir Eyðun Mørkøre.

Stjórin á Taks vísir á, tá ein vanlig lóg áleggur meirvirðisgjald á sølu, samstundis sum sama søla er frítikin fyri meirvirðisgjald í sjálvari mvg-lógini, so er tað altíð mvg-lógin, ið er galdandi. Hon vigar meira enn onnur löggáva í somáta. Eyðun Mørkøre greiðir frá, at mvg-lógin varð broytt

fyri at sleppa Vága- og Norðoyartunnlinum undan sølu-mvg, tað er av tunnils-gjaldinum, samstundis sum tunnarnir finga endurrindað útgangandi mvg.

- Og sum tað sær út í dag verður tað sama móguliga galdandi fyri ein tunnill afturat, staðfestir Eyðun Mørkøre.

Stjórin á Taks ynskir tó ikki at gera viðmerkingar til, hvat hetta ítøkiliga merkir fyri landskassan.

Men taka vit sum dømi, at Eysturoyartunnin kostar 1,2 milliard krónur at gera, og meirvirðisgjald verður skrivað á alla rokningina, so er samanlagt talan um 240 milliónir krónur, sum felagið hevur rætt til at fáa endurrindað úr landskassanum. Tað sama ger seg galdandi fyri framtíðar viðlíkahalds- og umvælingararbeiði. Tað tykist greitt, at tunnilsfelagið ger ikki sjálvt nakran tunnill, men fer at brúka undirveitarar.

Upp ímóti hesum skal tí setast, at landskassin hevur rætt til at krevja undirveitararnar eftir meirvirðis-gjaldinum, sum teir leggja á rokningarnar til tunnils-felagið. Í so máta er yvirskipað talan um eina flyting av pengum, sum tá avtornar eigur at geva status quo fyri landskassan.

Men eftir stendur tó, at privata tunnilsfelagið, eins og P/F Vágatunnin og P/F Norðoyartunnin gjørdur á sinni, kann gera sín tunnilluttan at rinda eina krónu

í meirvirðisgjaldi í landskassan. Og tá tunnlin verður tikin í nýtslu, kann felagið krevja tunnilsgjald frá øllum brúkarum, uttan at meirvirðisgjald skal leggjast omaná.

Endurgjald

Tað tykist greitt, at endamálið við grein-11 í tunnils-lógini er at javnseta privata tunnilsfelagið við onnur feløg, tað vil siga við inngangandi og útgangandi mvg-roknskapi. Men sum longu nevnt, so kemur eitt tunnilsfelag altíð at hava ein negativan mvg-roknskap, har felagið altíð hevur rætt til afturberan av keyps-mvg, men ikki skyldu at rinda sølu-mvg.

Um so er at løgtingið ella landsstýrið nakrantíð ætlar nakað annað, so kann tað gerast trupult. Tí í lógaruppskotinum hjá Kára P. Højgaard eru greiðar ásetingar um endurgjaldsskyldu, um so er at fortreytirnar verða broyttar. Endurgjaldsskyldan hjá landsstýrinum er ásett í einari nýggjari grein-2a, sum skal setast inn í upprunalógina frá 2010. Henda lógaráseting sigur í stuttum, at reglur og normar, sum vóru galdandi 25. juni 2013, skulu eisini vera galdandi frameftir. Í lógartekstinum stendur beinleiðis, at verða fortreytirnar broyttar, so hevur privata felagið rætt til endurgjald fyri tað.

FAKTA:

Tunnilslógin um meirvirðisgjald

§ 11. Virksemið hjá honum, sum hevur fingið einkarættin, er meirvirðisgjaldskyldugt. Hann, sum hevur fingið einkarættin, hevur rætt til endurrindan av útgangandi meirvirðisgjaldi og skyldu at avrokna inngangandi meirvirðisgjald. Tað er ein treyt, at tunnilsgjaldið er meirvirðisgjaldskyldugt. Hækkar meirvirðisgjaldið fyri nýtslu av tunlinum, hevur felagið rætt til endurgjald fyri skjalprógvað tap, um so er, at tapið kann staðfestast sum fylgja av hækkingini av meirvirðisgjaldinum, og at úrslitið av hesum er minni ferðsla sbr. § 4, stk. 2.

Brot úr lögtingslóg nr. 53 frá 26. mai 2010 um einkarætt til at byggja, reka og fígga undirsjóvartunnill undir Skálafjørð og Tangafjørð. Hetta er upprunaliga löggávan, ið landsstýrismaðurin í innlendismálum byggir sítt aktuella lógaruppskot á.

FAKTA:

Undantøk í mvg-lógini

§ 12. Avgjaldsskyldug søla fevnir ikki um gjald fyri ferðing og flutning gjøgnum tunlar, eftir brúgvum og vegum, sum hava samband við almenna vegakervið.

Brot úr lögtingslóg nr. 136 frá 8. septembr 1992 um meirvirðisgjald. Grein-12 nevni 15 ymisk punkt, har søla er frítikin meirvirðisgjald. Ásetingin um mvg-frítøku av tunnilsgjaldi kom inn í mvg-lógina 18. november 2002.

FAKTA:

Um endurgjaldsskylduna hjá landskassanum

§ 2 a. Góðkenning av tunnilsverkætlanini, herundir forprosjektinum, verður gjørd við støði í teimum reglum og normum, sum vóru galdandi tann 25. juni 2013, sum eru viðkomandi fyri tunnilsgerð, og sum verða ásett í avtaluni um einkarætt. Stk. 2. Um so er, at reglur og normar, sum vóru galdandi 25. juni 2013, og sum eru viðkomandi fyri tunnilsgerð, verða broytt sambært lóg ella øðrum almennum rættarligum grundarlagi, so skal tann, sum hevur fingið einkarættin, haldast skaðaleysur fyri hesum broytingum sambært treytum, sum verða ásettar í avtaluni um einkarætt. Landsstýrismaðurin kann krevja, at reglur og normar, sum eru sett í gildi aftan á 25. juni 2013, sum viðvíkja trygd, skulu fylgjast ímóti at rinda honum, sum hevur fingið einkarættin, endurgjald fyri tað."

Brot úr lógaruppskotinum hjá Kára P. Højgaard, landsstýrismanni í innlendismálum (løgtingsmál nr. 3/2013)